

प्रकरण - ११

सराईत गुन्हेगारी

११.१.१ गुन्हेगारांच्या वारंवार गुन्हा करण्याच्या सवयीला सराईत गुन्हेगारी असे म्हटले जाते व अशा गुन्हेगाराला सराईत गुन्हेगार असे म्हणतात. सन २०१० ते २०१४ मधील गुन्हे पुनरावृत्तीचा आलेख खालील प्रमाणे अनियमितता दाखवितो.

CHAPTER - 11

RECIDIVISM

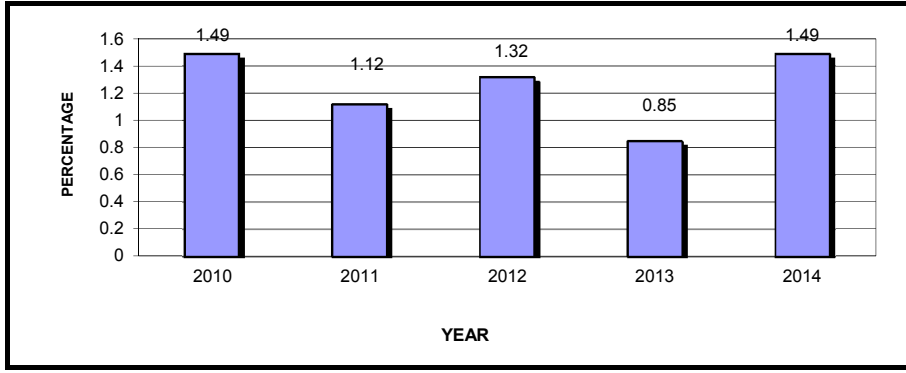
11.1.1 Any relapse into crime by criminals is known as Recidivism, and a Recidivist is a person who relapses into crime. Following chart depicts percentage of recidivists among all arrested persons during (2010 to 2014), which shows irregular trend.

आलेख क्र. ११.१

सन २०१० ते २०१४ मधील सराईत गुन्हेगारीची टक्केवारी

Chart No. 11.1

Percentage of Recedivists during 2010 to 2014

११.१.२ सन २०१४ सालातील जिल्हा व आयुक्तालय हद्दीतील भारतीय दंड विधान मधील सराईत गुन्हेगारीची सांख्यिकी माहिती तक्ता क्र.६१ मध्ये दर्शविली आहे. सन २०१३ शी २०१४ ची तुलना करता २०१४ मधील सराईत गुन्हेगारी २०१३ या ०.८५ % वरून २०१४ मध्ये ती १.४९% अशी वाढ आहे. सन २०१३ व २०१४ ची तुलना करता भारतीय दंड विधाना खालील ज्या जुन्या गुन्हेगारांना पूर्वी शिक्षा झाली आहे व परत अटक केली आहे अशा गुन्हेगारांची संख्या सन २०१३ मध्ये २९३५ असून सन २०१४ मध्ये ५०४७ आहे. अशा गुन्हेगारांच्या गुन्हे करण्याच्या पुनःप्रवृत्तीची सर्वाधिक टक्केवारी मुंबई रेल्वे २५.३८% इतकी आढळून आली आहे. महाराष्ट्रातील ०५ जिल्हे / आयुक्तालयात गुन्हे पुनरावृत्तीचे प्रमाण राज्याच्या एकुण गुन्हे पुनरावृत्तीच्या सरासरी पेक्षा म्हणजे १.४९ % पेक्षा अधिक आढळून आले आहे. या निवडक जिल्हे / आयुक्तालयांतील सराईत गुन्हेगारांच्या संख्येमधील लक्षणीय चढ उतार तक्ता क्र. ११.१. मध्ये दर्शविला आहे.

11.1.2 District and Commissionerate-wise details of the number of recidivists arrested under IPC during 2014 is shown in Table No. 61. Percentage of recidivists among all offenders appears to have increased to 1.49 % during 2014, as compared to 0.85 % during 2013. In absolute terms the number of past offenders arrested under the IPC during 2014 were 5047 as compared to 2935 during 2013. The highest percentage of recidivism was noticed in Mumbai Rly, i.e. 25.38 %. As many as 05 Districts / Commissionerates recorded a higher percentage of recidivism than that of State average of 1.49 %. A comparative picture of recidivism in these selective districts and Commissionerates showing considerable variation is given in Table No. 11.1.

तक्ता क्र. ११.१

सन २०१३ आणि २०१४ मधील ठराविक जिल्हे/ आयुक्तालयांतील सराईत गुन्हेगारांची टक्केवारी व फरक

Chart No. 11.1

Recidivists percentage and the variation in selected districts and Commissionerates during 2013 and 2014

Sr. No.	District/COMMR.	Number of RECIDIVISTS		% Change during 2014 as compare to 2013
		2013	2014	
1	Mumbai Railway	323	450	39.32
2	Mumbai Commr.	1205	3784	214.02
3	Gondia	168	160	-4.76
4	Sindhudurg	0	32	0.00
5	Pune Railway	2	7	250.00

* Rank of the units taken from col. No. 12 of table No. 61 in descending order of percentage for the year 2014.

११.१.३ सन २०१४ मध्ये राज्यात अटक केलेल्या आरोपींपैकी ४१३६ आरोपींना एकदा शिक्षा झाली होती. ६५० जणांना दोनदा तर २६१ जणांना तीन किंवा अधिक वेळा शिक्षा झाली होती.

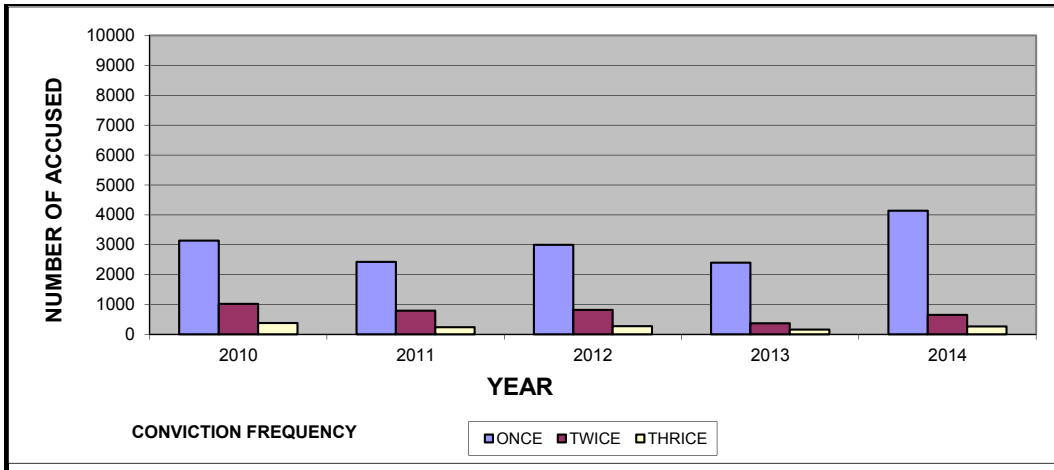
11.1.3. During 2014, out of total persons arrested in the State, 4136 have been convicted once, 650 persons have been convicted twice and 261 persons have been convicted thrice or more times.

आलेख क्र. ११.२

सन २०१० ते २०१४ मधील अटक केलेल्या सराईत गुन्हेगारांची संख्या

Chart No. 11.2

Number of Recidivists arrested during 2010 to 2014

११.१.४ सन २०१४ मध्ये सर्वात अधिक गुन्हे पुनरावृत्ती मुंबई रेल्वे आयुक्तालयात म्हणजे २५.३८% आढळून आली आहे. त्यानंतर मुंबई शहर ९.४३%, गोंदिया ६.२४%, सिंधुदुर्ग २.६५ %, पुणे रेल्वे १.६८ % आहे. सर्वात कमी गुन्हे पुनरावृत्ती नांदेड ०.०१ %, सोलापूर ग्रामीण ०.०१ %, नागपूर शहर ०.०३ %, रायगड ०.०४ % या घटकांत दिसून आली. मागील काळात तीन पेक्षा जास्त वेळा शिक्षा झालेले सर्वाधिक गुन्हेगार मुंबई शहर येथे (१६३) आढळले तर खालोखाल मुंबई रेल्वे (७४) आणि पुणे शहर (१२) यांचे क्रमांक लागतात.

11.1.4. During 2014 highest percentage of recidivism has been observed in Mumbai Rly, Commissionerate which was 25.38 %, followed by Mumbai City 9.43 %, Gondia 6.24%, Sindhudurg 2.65 %, Pune Railway 1.68 %. Minimum percentage of recidivism has been observed in Nanded 0.01 %, Solapur (R) 0.01 %, Nagpur City 0.03 % and Raigad 0.04 %. The highest number of recidivists, i.e. 163, who have been convicted thrice or more in the past were found in Mumbai (C) (163) followed by Mumbai Rly (74) and Pune (C) (12).

११.१.५ आयुक्तालयांचा विचार करता सर्वात जास्त गुन्हे पुनरावृत्ती मुंबई शहर ९.४३ % इतकी म्हणजे मागील वर्षापेक्षा ६.०३% ने वाढ झाली आहे तर सर्वात कमी नागपूर शहर ०.०३%, आढळली. मुंबई शहर येथे २०१३ व २०१४ या दोन्ही वर्षां अनुक्रमे ३.४% व ९.४३% गुन्हे पुनरावृत्ती आढळली आहे.

11.1.5. Amongst the Commissionerates Mumbai (C) had the highest percentage of recidivism, i.e. 9.43%, which shows increase by 6.03% than the previous year. The minimum recidivism was observed in Nagpur (C) 0.03%. In the Commissionerate of Mumbai (C) 3.4 % and 9.43% recidivism has been observed during 2013 and 2014 respectively.

तक्ता क्र. ११.२

मागील ५ वर्षांची गुन्हेयांची पुनरावृत्ती करणा-या अटक झालेल्या आरोपींची संख्या

Table No. 11.2

Number of Recidivists arrested during last five years

Sr No.	Year	RECIDIVISTS		
		Convicted once	Convicted twice	Convicted thrice
1	2010	3139	1024	375
2	2011	2427	793	243
3	2012	2994	822	274
4	2013	2399	372	164
5	2014	4136	650	261

तक्ता क्र.६१

सन २०१४ मध्ये भा.दं.वि. खाली अटक झालेले सराईत गुन्हेगार

TABLE NO. 61

RECIDIVISTS AMONGST PERSONS ARRESTED UNDER IPC CRIME DURING 2014

Sr. No.	Unit	Total number of persons arrested	New offenders		Old offenders convicted in the past						Percentage of recidivists 2014 (7)+(9)+(11)
			Number	Percentage to total	Once		Twice		Thrice and more		
					Number	Percentage to total	Number	Percentage to total	Number	Percentage to total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	Akola	5032	5022	99.80	10	0.20	0	0.00	0	0.00	0.20
2	Amravati Rural	7619	7570	99.36	38	0.50	11	0.15	0	0.00	0.65
3	Buldhana	8755	8704	99.42	35	0.40	16	0.18	0	0.00	0.58
4	Yavatmal	11239	11225	99.88	14	0.12	0	0.00	0	0.00	0.12
5	Washim	4290	4290	100.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0.00
*	Amaravati Range	36935	36811	99.66	97	0.26	27	0.07	0	0.00	0.34
6	Aurangabad Rural	8361	8361	100.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0.00
7	Jalna	4266	4251	99.65	15	0.35	0	0.00	0	0.00	0.35
8	Beed	9791	9785	99.94	6	0.06	0	0.00	0	0.00	0.06
9	Osmanabad	6372	6342	99.53	19	0.30	8	0.13	3	0.05	0.48
*	A'bad Range	28790	28739	99.82	40	0.14	8	0.03	3	0.01	0.18
10	Nanded	9449	9448	99.99	1	0.01	0	0.00	0	0.00	0.01
11	Latur	7904	7840	99.19	23	0.29	41	0.52	0	0.00	0.81
12	Parbhani	7291	7291	100.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0.00
13	Hingoli	3650	3650	100.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0.00
*	Nanded Range	28294	28229	99.77	24	0.08	41	0.14	0	0.00	0.23
14	Kolhapur	8293	8259	99.59	34	0.41	0	0.00	0	0.00	0.41
15	Pune Rural	12070	12070	100.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0.00
16	Sangli	6833	6808	99.63	25	0.37	0	0.00	0	0.00	0.37
17	Satara	9981	9961	99.80	13	0.13	3	0.03	4	0.04	0.20
18	Solapur Rural	10395	10394	99.99	1	0.01	0	0.00	0	0.00	0.01
*	Kolhapur Range	47572	47492	99.83	73	0.15	3	0.01	4	0.01	0.17
19	Bhandara	2511	2498	99.48	13	0.52	0	0.00	0	0.00	0.52
20	Chandrapur	6129	6101	99.54	0	0.00	26	0.43	2	0.03	0.46
21	Nagpur Rural	5111	5053	98.87	58	1.15	0	0.00	0	0.00	1.15
22	Wardha	4319	4319	100.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0.00
*	Nagpur Range	18070	17971	99.45	71	0.39	26	0.14	2	0.01	0.55
23	Gadchiroli	1100	1100	100.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0.00
24	Gondia	2726	2566	94.13	160	6.24	0	0.00	0	0.00	6.24
*	Gadchiroli Range	3826	3666	95.82	160	4.18	0	0.00	0	0.00	4.18
25	Ahmednagar	10053	10047	99.94	6	0.06	0	0.00	0	0.00	0.06
26	Dhule	4877	4877	100.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0.00
27	Jalgaon	10620	10620	100.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0.00
28	Nasik Rural	12557	12534	99.82	23	0.18	0	0.00	0	0.00	0.18
29	Nandurbar	2808	2805	99.89	3	0.11	0	0.00	0	0.00	0.11
*	Nasik Range	40915	40883	99.92	32	0.08	0	0.00	0	0.00	0.08
30	Raigad	4818	4816	99.96	2	0.04	0	0.00	0	0.00	0.04
31	Ratnagiri	2496	2493	99.88	3	0.12	0	0.00	0	0.00	0.12
32	Sindhudurg	1240	1208	97.42	30	2.48	2	0.17	0	0.00	2.65
33	Thane Rural	5240	5218	99.58	18	0.34	4	0.08	0	0.00	0.42
34	Palghar	5705	5683	99.61	22	0.39	0	0.00	0	0.00	0.39
*	Thane Range	19499	19418	99.58	75	0.38	6	0.03	0	0.00	0.42
35	Mumbai Railway	2223	1773	79.76	297	16.75	79	4.46	74	4.17	25.38
36	Pune Railway	423	416	98.35	3	0.72	3	0.72	1	0.24	1.68
37	Nagpur Railway	696	690	99.14	6	0.87	0	0.00	0	0.00	0.87
*	Railways Range	3342	2879	86.15	306	9.16	82	2.45	75	2.24	13.85
38	Nagpur Commr.	10274	10271	99.97	0	0.00	1	0.01	2	0.02	0.03
39	Pune Commr.	18721	18681	99.79	21	0.11	7	0.04	12	0.06	0.21
40	Thane Commr.	13744	13734	99.93	10	0.07	0	0.00	0	0.00	0.07
41	Mumbai Commr.	43928	40144	91.39	3186	7.94	435	1.08	163	0.41	9.43
42	Nasik Commr.	4951	4929	99.56	12	0.24	10	0.20	0	0.00	0.44
43	Aurangabad Commr.	5914	5914	100.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0.00
44	Solapur Commr.	2596	2591	99.81	5	0.19	0	0.00	0	0.00	0.19
45	Navi Mumbai	7039	7027	99.83	12	0.17	0	0.00	0	0.00	0.17
46	Amravati Commr.	3898	3882	99.59	12	0.31	4	0.10	0	0.00	0.41
*	Total of Commrs.	111065	107173	96.50	3258	2.93	457	0.41	177	0.16	3.50
**	Total	338308	333261	98.51	4136	1.22	650	0.19	261	0.08	1.49